

Antón Costas

Obstacles a l'ambició de créixer

De botigueta a l'Eixample de Barcelona a empresa global. La setmana passada Mariano Puig va explicar al Cercle d'Economia aquesta trajectòria d'èxit d'una empresa familiar catalana en els últims cent anys. Cada una de les tres generacions ha protagonitzat una etapa de creixement diferent.

La primera va construir una empresa espanyola; la segona, a la qual pertany Mariano Puig i els seus tres germans, la va convertir en una empresa internacional; i la tercera, la que ara està al capdavant, en una empresa global de moda, perfumeria i cosmètica. Un exemple de l'ambició de créixer.

Créixer és una necessitat i una garantia de resultats. Tots els atributs que es pugui desitjar d'una empresa estan relacionats amb la seva mida. I, per extensió, totes les virtuts d'una economia a la mida mitjana de les seves empreses.

En aquest sentit, aquesta dura i llarga crisi deixa dues lliçons importants.

La primera és que la mida és rellevant per sobreviure en temps de crisi. La major part de les empreses que no han superat els estralls de la recessió i la sequera de crèdit bancari eren petites. Més bé o més malament, les mitjanes han pogut tirar endavant.

La segona lliçó és que cal no dependre només del mercat intern per trampejar una crisi. No tenir tots els ous en una mateixa cistella redueix els possibles riscos. L'exportació i la implantació exterior ajuda, i molt, a suportar les males èpoques del mercat intern.

De fet, la crisi ha portat una sorpresa inesperada. En els últims quinze anys, incloent-hi l'etapa de crisi, l'espanyola ha estat l'economia de l'OCDE que ha mostrat més capacitat relativa de mantenir la quota d'exportació als mercats internacionals i de diversificar-ne les destinacions. Una veritable revolució de les exportacions.

Aquesta revolució aporta una dada positiva, que sovint no valorem, sobre la ca-

pacitat competitiva de la nostra economia. No tot va ser una festa durant els anys de bonança del crèdit, com vaig dir en l'article anterior. Moltes empreses van fer els deures. Altrament, aquesta revolució de les exportacions no tindria explicació.

Quins han estat els protagonistes d'aquesta revolució? Fonamentalment, les empreses grans i mitjanes, a més d'algunes de petites amb ambició global. Quin és, doncs, el problema? Que la dimensió mitjana del nostre teixit empresarial és molt petita.

IGNOT

És a dir, tenim un percentatge d'empreses petites o molt petites desproporcionadament alt en comparació amb el que hauríem de tenir si ens comparem amb països similars.

Quan preguntem per la causa, la resposta sol ser que és propi de la nostra idiosincràsia ser petits. Pel que sembla hi ha alguna cosa en la nostra cultura i el nostre ADN empresarial que ens porta al nanisme. A preferir ser cap d'arengada que cua de lluç.

D'acord. Però llavors hem d'explicar una dada sorprenent. Moltes empreses perden l'ambició de créixer i s'estimen

més continuar sent petites quan arriben als sis milions d'euros de facturació. Exactament aquesta quantitat. És estrany, oi?

Per què en el nostre cas la providència deu haver establert aquest volum i no, per exemple, cinc milions o nou milions d'euros? Possiblement la providència no hi té res a veure. Un llinar tan precís a partir del qual molts s'estimen més continuar sent petits suggereix que hi ha obstacles de naturalesa més humana i pro-saica que cal considerar.

L'evidència empírica de què disposem, així com l'evidència anecdòtica –les històries que expliquen empresaris que decideixen no créixer–, diu clarament que té a veure amb dos aspectes. El primer, el fet que la regulació pública relativa al règim fiscal, financer, laboral i administratiu canvia quan deixes de ser petit. Aquest canvi porta moltes empreses a abandonar l'ambició de créixer. El segon, que la majoria de les polítiques públiques de suport a les pimes són ajuts per no créixer. Si s'ultrapassa aquest llinar, es perd el dret als ajuts.

És a dir, el lil·liputisme empresarial és en bona mesura provocat per les regulacions i les polítiques públiques. Això no té sentit. Cal un gir d'enfocament. El criteri prioritari ha de ser eliminar aquests obstacles a l'ambició de créixer i internacionalitzar-se.

El moment és propici. Encara que sembli paradoxal, les crisis són moments d'oportunitat. Des de la seva privilegiada talaia de president de la Fira de Barcelona, Josep Lluís Bonet ha comentat que les empreses que exporten més del 50% ho van començar a fer en la crisi del 1992; les que exporten més de 25% ho van fer en la crisi de les *punt-com*; i les que exporten al voltant d'un 7% són les que han començat a fer-ho en aquesta crisi.

Per això necessitem posar en marxa una col·laboració publicoprivada de múltiples dimensions que estigui orientada, d'una banda, a afavorir el creixement i, de l'altra, a la internacionalització.

D'aquesta manera, la següent crisi ens agafarà més ben preparats.●

Pilar Rahola

Senyories en comissió

Es va cruspir els diputats amb patates. Per què? Per què Jordi Pujol Ferrusola no amaga res? Té tota la raó? Ha dit tota la veritat?

Desgraciadament no tinc informació per saber la resposta a aquestes preguntes, encara que em temo que aquest senyor amaga més del que parla.

L'embolic dels Pujol és un monumental *Falcon Crest* a la catalana, un sarau en què té cabuda de tot: mentides presidencials, cotxes de luxe, viatges espermètics amb nòvies friquis, formes dubtoses de clavegueres estatals, diners viatjant per paradisos fiscals, etcètera.

I, sobrevolant l'espectacle, la sospita d'una vidriosa promiscuïtat entre el sensible diner públic i el voraç diner privat. Certament fa pudor, i per això la brutal destrucció del patrimoni polític d'un home que, durant vint-i-tres anys, ho va ser tot a Catalunya.

Amb tot, i més enllà de la xerrameca de passadissos i de la monumental cerimònia de la confusió a què juguen tots, tant ells mateixos com els que volen destruir el procés català a través de Pujol, què sabem exactament? Perquè les sospites viatgen en creuer però, fins al moment, les certeses no van ni a la velocitat del cargol. És cert que el procés judicial obert ha de posar lletra menuda i precisa als titulars buits d'aquest escàndol, i no seria estrany que molt de

La comissió parlamentària s'ha convertit en un plató de televisió amb tertúlia incorporada

que s'ha publicat fos literalment mentida. Temps al temps, que el temps anuncia sorpreses.

Però mentre aquest temps judicial arriba, el personal està entretingut amb una comissió parlamentària que s'ha convertit en un plató de televisió amb tertúlia incorporada, on ses senyories passen l'estona, i per això Pujol Ferrusola se'ls ha cruspit amb patates. És tanta l'improvisació d'uns, l'histriònic oportunisme d'altres i la ignorància de tots, que, tal com diu en David Fernández, aquesta comissió produeix vergonya aliena. Només ha servit perquè Rivera passegés el seu verb llenguallarg per les televisions espanyoles i la senyora Camacho perpetrés una escena de la Inquisició davant del president Mas, per descomptat en castellà, no fos cas que no se l'entengués al *telediario*.

És a dir, excepte per arrossegar la institució presidencial pel fang del *difama que alguna cosa queda*, i per saber que a Pujol se li acaben les piles del *sonotone*, no sembla que serveixi per a res, la qual cosa comporta la pregunta del milió: té sentit una comissió parlamentària quan està obert un procés judicial? Més enllà del fet que els protagonistes poden mentir –precisament perquè estan imputats judicialment–, resulta patètic que tot l'aparatós procés parlamentari es basi en dubtoses portades de diaris encara més dubtoses i en l'alcauot del carrer. Per a aquest viatge no calien les alforges parlamentàries, perquè ja tenim les tertúlies. I d'aquí en surt una segona pregunta incòmoda: a què dediquen el temps lliure els diputats d'aquesta comissió? Perquè a preparar-se no ho sembla.●

DEBAT. Reptes educatius / Anna Pagès

Educació i presentisme

En el contacte quotidià amb joves, a vegades constatem un fenomen interessant: es comporten com amnèsics, no enregistren el que acabem de dir o de fer. La seva capacitat d'esborrar-ho tot en un flaix és notable. Llavors pregunten com si res, fugits de l'instant anterior, i els hem de rescatar. Ajudar-los a recordar. Però què? No es tracta d'una amnèsia veritable, ni tan sols d'un problema d'atenció, sinó d'un present sense antecedents.

Vivim una època de presentisme: el passat ha esdevingut estrany i en fuga. Pregunto als meus alumnes què saben de la Guerra Civil, què va passar a les se-

ves famílies. Molts no en saben res, i si alguna vegada els n'han explicat res no recorden com ni on. Altres relaten una sèrie de circuits, viatges i exilis desarticulats. Tots han estudiat el tema de la Guerra Civil a l'escola, però descriuen una època que deambula, ahistòrica. La ruptura amb el passat és gairebé total, com el que van aprendre a l'escola: no se'n recorden, perquè el tema no entrava a l'examen. La història no queda integrada en la seva subjectivitat ni en la de les persones més properes: saben ben poc de la vida passada dels seus amics, fins i tots dels seus familiars. No saben, no pregunten.

La memòria rescata els fragments de records i els converteix en una base que sosté la nostra pròpia història, subjectiva i cultural. Les circumstàncies concre-

tes de la nostra existència s'ordenen a partir del que va passar quan encara no hi érem. Sense passat, no hi ha un lloc on inscriure l'ara, que divaga en una successió de moments sempre immediats. Podem aturar la divagació pel present? El vincle amb el passat ens defineix perquè ens inscriu en una genealogia més enllà de la genètica. Sense saber no només de qui, sinó de quina idea i desig hem nascut, restem orfes de nosaltres mateixos.

La pregunta dels joves d'avui no respon a una amnèsia o distracció momentània, sinó a la dificultat de subjectivitzar aquests *recents* en circulació. En aquest context, l'educació ha de fer un gran esforç d'historització individual i col·lectiva, que permeti a aquests joves construir un temps representable on es puguin allotjar.●